

Špela Di Batista Borko V DROBOVJU SPEČEGA DINOZAVRA

Če bi šteli obiske in pretovorjene metre vrvi, bi verjetno zlati dinosavrov zob za vztrajnost dobil Pero. Ker pa se pisanje člankov za GePe prekriva z izpitnim obdobjem, sem prevzela nalogo kronistke. V letu 2023 smo se v globine Brezna spečega dinosavra podali šestkrat, od tega petkrat za več dni. Štirikrat smo presegli magično mejo -1000, še malo pa bo okrogla številka izgubila mističen pridih. V nadaljevanju povzemam akcije in jih začinjam z ocvirki, toliko, da poročilo ne bi bilo preveč suhoparno.

Dneve okoli kulturnega praznika smo namenili večji odpravi. V prvi ekipi, ki je raziskovala med 5. in 7. februarjem, smo se znašli Pero, Yeti, Bolgar Tsvetan Kosturkov in jaz, ob podpori obširne zunanje ekipe: Uroša, Beki, Ester, Lojzeta in Davida. Na mestu vhoda v jamo smo našli samo belino. Še dobro, da je Ester zapičila lopato točno tja, kjer se je nekaj metrov nižje nahajalo brezno. Pero in Tsvetsan sta švignila proti staremu kraku, razopremit od -550 do -400. Jaz sem spremljala Yetija, ker imam, kot pravi, mama sindrom. Le počasi sva napredovala, ob neprestanem bentenju nad novodobnim opremljanjem. Stoično sem poslušala pripombe, pri tisti, da je Skalar lepše opremljen kot Dinči, pa ni šlo več. Tako sva ob burnih debat, prekinjenih z občasnimi dramatičnimi vložki, počasi prišla do bivaka, kjer sem izvedela, da je Yeti v svojem sedemdesetem letu. Vsekakor se mi nadvse dopadejo vse zgodbe, ki so se nabrale v 56 letih jamarije. Pero je izračunal, da je njegova mami mlajša od Yetijeve jamarske kariere, Cvite pa je doživel kulturni šok, ko ga je Yeti iz šotora prosil, da sprazni njegovo flašo za lulanje.

V ponedeljek smo šli raziskovati v novi krak, Enigmo, na -930 metrih. Yeti se je odločil, da bo dan prespal in šel v torek z nami ven. V Enigmo smo zmetali vso vrv, pa je še vedno ni bilo dovolj do dna. S podiranjem pritrđišč, podlaganjem transportk in pomožnimi vrvicami smo le dosegli dno

na globini 1060 metrov. Pred nami se je odprla galerija s potokom, smer sever. Perota je odneslo naprej, še preden bi rekel keks. Po 70 metrih je obstal pred desetmetrsko stopnjo. Srečni smo se obrnili. Čeprav ... drobec dvoma je kljuval – zakaj nič ne piha?

Naslednje jutro smo v sonce pogledali okoli poldneva. Fantje so odšli v dolino, jaz pa na JZS bivak. Izkazalo se je, da sem si za gorsko sproščanje izbrala najhladnejšo noč v letu. Po 14 urah kontemplacije sem se izkopala iz gnezda odej. Termometer v bivaku je kazal -10 °C. Do prihoda nove ekipe v sestavi Diba, Tinkara in Mršek sem ravno odtajala dovolj snega za čaj.

Sledil je spust na Jurski park, v sredo pa še malce globlji skok, vse do novoodkrite galerije. Tinkara je prvič presegla magičnih 1000. Matic je švignil po rovu naprej do stopnje, ostali smo merili. Še prekmalu smo ga dohiteli in izvedeli slabo novico: sifon. Edino Tinkara se ga je malce razveselila, ker je bil spet pač prvi. Če odštujemo globino, je zadevščina precej zanikrna. Kamra premera 10 x 5 metrov in temno modra gladina brez dna. Razočaranje je bilo tolikšno, da smo ga pozabili fotografirati. Izmerili smo tudi stranski odcep s kaminom in se zanihali v okno, ki se je povezalo v prvega. Tako nam ni ostalo drugega kot pričeti z razopremljanjem. Kasneje smo ugotovili, da smo malo pred sifonom prečkali slovensko-italijansko mejo, sifon je torej že »njihov«.

Vrnili smo se pred poletnim taborom, Pero, Matevž in jaz, na zadnjo enodnevno v teh delih. Spustili smo se do ogromnega kupa vrvi na -820 metrov, se oborožili in odžimarili nazaj na -750 metrov, nekje na sredini velikega brezna Grande gallerie. Sprehodili smo se prek sredi brezna zataknjenega balvana (Križišče 2), po polici in za ovinek, kjer smo se spustili po nasprotni steni brezna, do okna. Parmetrsko sedlo je vodilo v novo brezno, po kamnu sodeč brez dna. Opremili smo 100 metrov, nato nam je zmanjkalo vrvi. Ko smo mnogo ur kasneje z jeziki do tal le prilomastili do zunanjega bivaka, nam je Anže spekel jajca z bučkami. Slava mu!

Na pričetku tabora, 1. avgusta, so se pod Petrovim vodstvom v jamo podali Američan Elliot, Tinkara in Neja. Šli so

Preplet vodoravnih rogov na novem dnu.

FOTO: ŠPELA DI BATISTA BORKO

po preostanek robe na -930 metrih in razopremili do dna Grande gallerie. Pero je bil poleg vodnika in dušnega pastirja tudi jebena stranka, saj je najbolj garal in spal na najslabšem mestu. Če se prav spomnim, je moral celo zamesiti zajtrk. Ni kaj, babe so se dobro naučile, on se (še) ni. Nato nam je odplavilo tabor in pol Slovenije in predčasno smo izvedli »taktični umik«. Vrnili smo se takoj po poplavih, saj smo morali pospraviti v naglici zapuščeni tabor. Neumorni Pero, Matevž, Matic in jaz smo priložnost izkoristili za dvodnevni obisk. Istočasno sta Bor in Tim raziskovala odcep tik pod bivačkom (-320 metrov). Porabila sta 100 metrov vrvi, odcep pa se ne konča (govori se, da vsak krak v Dinozavru vodi na jurja, kot zavedna Matičarka te govorce pridno širim). Ostali smo švignili na dno Grande gallerie po preostalo vrv in prek Križišča 2 v Antigravitacijsko brezno. Pot dol je bila precej divja, zgolj »frej-okej«-ji, z vmesnim nenadejanim postankom, ko mi je »crknila« kratka popkovina. Predsednik mi je na licu mesta izrekel ukor in mi posodil novo vponko. V Antigravitacijskem breznu sta nas upočasnili dve 25-metrski 11-milimetrski, ki bi

ju bilo po moje treba zažgati že na vhodu v jamo. Globlje kot smo bili, bolj mokro je bilo in na 920 metrih globine smo se odločili, da raje, kot da nadaljujemo po Mokroti, zavijemo v suho stransko brezence. Tu smo končno za par metrov sestopili z vrvi. Novo brezno je bilo poševno, ožje in zablateno. Popeljalo nas je do 1015 metrov globine, kjer nas je ustavil blaten čep (Dno 3a ali Blaten čep). Razopremili smo do najbolj obetavnega okna v ozkem breznu, se zanihali in potrdili vzporedno brezno. Nato smo se, že precej izmozgani, podali proti bivaku Jurski park, na -300 metrov. Ali temu, da zadnjih 50 metrov zelo počasi žimariš, ker hitreje ne gre, lahko rečeš »iztek po treningu«? Pa še pašta nam je pobegnila iz posode. Naslednji

dan smo izstopili, na taboru pobrali Andreja, se spustili v dolino, nepričakovano zavili na Reteško vaško veselico, nato pa navsezgodaj zjutraj proti Savinjski, na vseslovensko poplavno akcijo, kjer smo cel dan premetavali vedra kamnov. Bilo je lepo, nekateri so tudi jokali. Zadnja akcija v letu je potekala med 26. in 29. decembrom. Tokrat se je Dibi, Perotu in meni pridružil Teo, ki je skorajda že prestopil v zombi sekcijo, a je bil klic globin na srečo močnejši. Za spremembo sva z Dibo načrtovala preveč konzervativno – dostop je bil hitrejši kot smo mislili, jama se je lažje odkopala, in vse je na sploh teklo kot po maslu. Na Jurskem parku smo pobrali del bivač opreme, preopremili Škufijev šaht in se podali

Meditacija ala Pero, tik pod magično mejo -1000

FOTO: ŠPELA DI BATISTA BORKO

FOTO: MATIC DI BATISTA

Reklama za LayOn ali GiCiPi?

na lov za novim bivakom. Našli smo ga v kamri nad velemeandrom, ki mu vedno pozabim ime, na globini 669 metrov. Se sprašujete, zakaj ne bi imeli bivaka globlje? Razlog je preprost. Po približ 50 metrih teka po prostornem in vodnatem meandru pridemo do novega brezna, Grande gallerie. Od tu naprej pa do odprtih nadaljevanj kakšnih 300 metrov nižje se praktično ne odpnemo z vrvi. Edina alternativa bi bil »portaledge«, ki pa ga ferajn (še) nima. Postavili smo torej bivak, ki sestoji

iz šotora za tri in viseče mreže, mu nadelo ime Prepper in ugotovili, da smo spet prehiteli plane. Zato se je Matic odpravil razopremit preostanek drugega kraka do police, ostali pa smo prečili polico (Križišče 2, -764 metrov) in se spustili v Anti-gravitacijsko brezno. Dvesto metrov nižje smo zavili iz glavnega brezna, ki tu postane Mokrota, v stranski, bolj suh, a precej blaten odcep (Križišče 3, -925 metrov). Zadnjič smo v tem odcepu dosegli tretjega jurja in malo nad dnom našli okno s preprihom (Križišče 3.1, -980). Namenili smo se zapreti ta vprašaj, a nam ni šlo po načrtih, saj nam je zmanjkalo vrvi. Naslednji dan smo ga le zaprli (Dno 3b, ožina, -1048 metrov) in se končno podali na dno Mokrote. Eureka!

Širok a kratek, recimo mu mikromeander, se je odprl v novo brezno, Moker šum. 70 metrov nižje smo pristali pred ozkim preprišnim meandrom, nato sedemmetrska stopnja, nato pa zopet ozko, ozko ... Ko smo se izlili skozi ožino, je sledil »uaaaaaau«. Meander, ki smo ga poimenovali Sezam, se je klišejsko odprl v temino, 1070 metrov globoko (peti jurček v jami). Pod nami smo slutili jezero, pred nami črnino, vrvi pa smo imeli ravno dovolj za nihaj na rob fosilne galerije. Po 100 metrih teka proti severu nas je ustavila stopnja. Naslednjo ekipo (Tinkara, Klemen, Darja) je odplavila slaba vremenska napoved, zato so nam zgolj pomagali znositi opremo v dolino. Vrnili smo se 11. januarja 2024, Matic, Vid, Klemen in jaz. Predvsem Vid je glasno navijal za akcijo, saj je že drugič pustil opremo na Kaninu, brez da bi poslušal vreme-narje. Zato je rabil izgovor, da jo gre iskati. Tokrat smo se pošteno nagazili, nekateri s krpjami, drugi brez (nekateri pa so krpje po poti polomili). Vhod v jamo se je odkopaval še pozno v zimsko noč (Ester že ve, zakaj trpnik), zato smo zamaknili vstop v jamo na sobotno jutro. Akcija je tako iz tridnevne postala enoinpoldnevna, temu primerno smo tudi hiteli. Zopet smo precej

FOTO: ŠPELA DI BATISTA BORKO

Grande gallerie.

Brezno spečega dinosavra

Iztegnjen profil

DRUŠTVO ZA
RAZISKOVANJE
JAM LJUBLJANA

Ime jame: Brezno spečega dinosavra

Katastrska številka: 14643

Društvo za raziskovanje jam Ljubljana (DZRJL)

Merili: Vid Naglič, Matic Di Batista, David Debeljak, Špela Borko, Jure Bevc, Matevž Marinko, Alojzij Blatnik, Darja Kolar, Peter Mašič, Ester Premate, David Škufca, Tinkara Kepic, Matt Covington, Tsvetan Kosturkov (Pod RB), Mitja Mršek (ACCS), Bor Vidic, Tim Berginc, Teo Delić

Avtor načrta: Jure Bevc Datum načrta: 28. 1. 2024

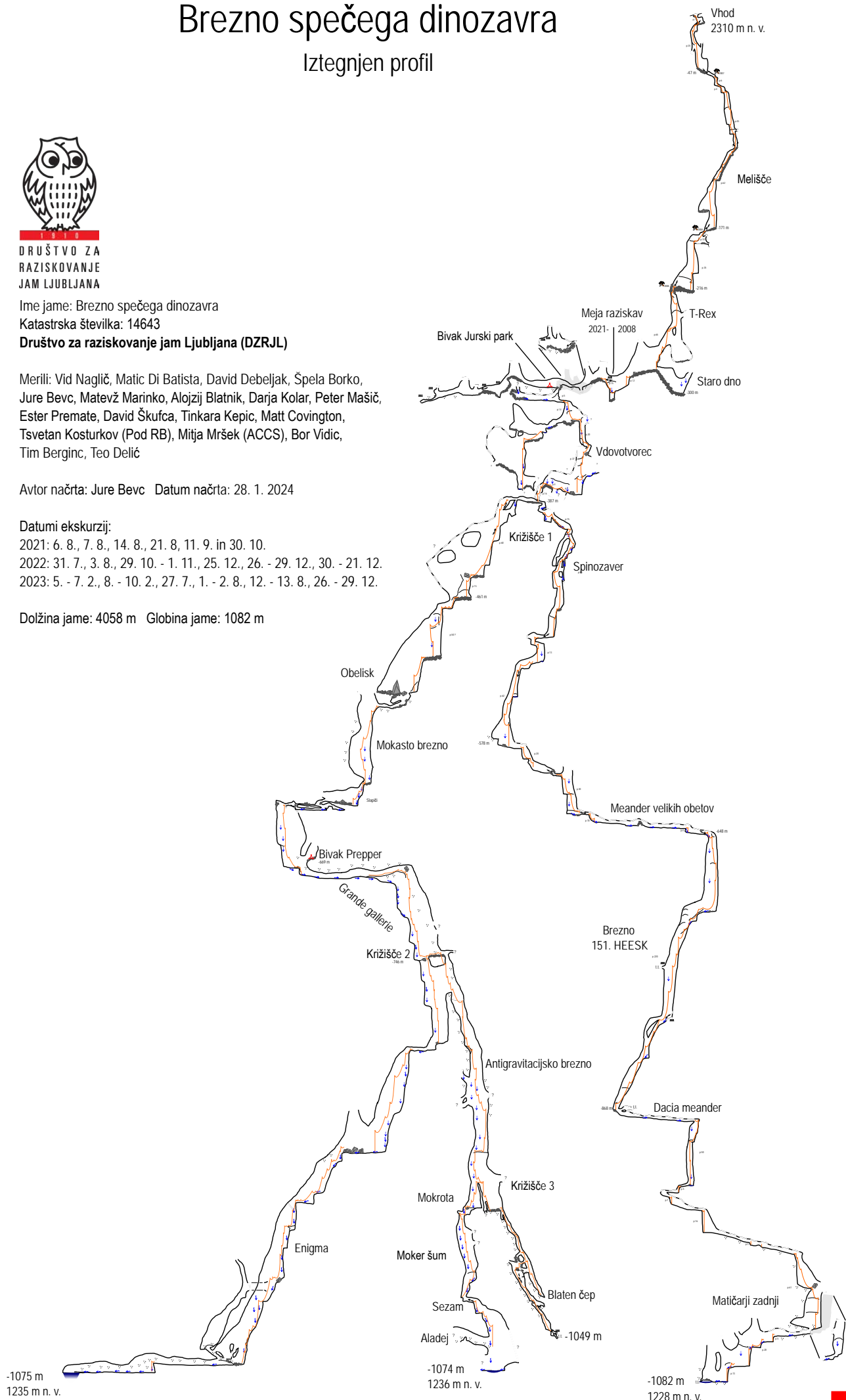
Datumi ekskurzij:

2021: 6. 8., 7. 8., 14. 8., 21. 8., 11. 9. in 30. 10.

2022: 31. 7., 3. 8., 29. 10. - 1. 11., 25. 12., 26. - 29. 12., 30. - 21. 12.

2023: 5. - 7. 2., 8. - 10. 2., 27. 7., 1. - 2. 8., 12. - 13. 8., 26. - 29. 12.

Dolžina jame: 4058 m Globina jame: 1082 m

preopremljali, nato pa še malce obklesali Sezam, preden smo se končno, že precej neučakani, spustili do dna Aladeja, do police nekaj metrov nad sifonom.

Mimo nas je vanj tekel potok, ki je izviral v razpoki. Po polički smo se sprehodili na drugo stran sifona in opremili skok do peščene plaže. Iz jezera je ob robu plaže tekel potok, smer SSZ. Po 60 metrih oster ovinek v desno, nato se z desne priključi še en pritok, pred nami pa dvorana z odcepom navzgor, ki se je povezal nazaj v znani rov. Pravzaprav ni bil zgolj razcep, ampak pravi preplet rogov. Vodni rov se je nadaljeval proti vzhodu, a se je strop kmalu znižal, globina pa zvišala do točke, kjer bi za nadaljevanje rabili neopren. Rov se po par metrih zopet odpre, a nihče ni želel namočiti »tazadnje«. Skočili smo še v pritok. Ozek rovček, tega bo ja kmalu konec? Samozavestno smo pustili vse neodvečne kose opreme na križišču. Kakšno uro kasneje smo spoznali pomoto. 100 metrov rova in dvorana s slapičem. Še 40 metrov in nov kamin s slapičem. Po rovih močan prepah, v kaminih slutnje vodoravnih rogov. Končno nazaj do hrane na prvi plaži in hiter skok v kanjon proti JZ. Namreč, po rovih za Sezalom močno piha ven, proti izhodu. V freatičnem spletu 30 metrov nižje močno piha not. Edina možnost izvora prepaha je torej na jugu. 15 metrov nad sifonom se je Diba bliskovito zanihal v aktiven pritočni meander (še preden bi ostali uspeli pojesti keks). Nad meandrom se sluti star, fosilni rov. Po 50 metrih se meander zoži in voda poglobi, 20 metrov nad aktivnim delom pa smo zagledali črmino. Tam zgoraj mora biti vir prepaha!!!

Naslednji dan smo se nadvse razveselili Nike in Bora, ki sta nam prišla pomagat znositi opremo v dolino. Iskreno, tudi če bi nosila zgolj sebe, ni lepšega kot po nekaj dneh kaninskih globin zagledati Člana. To ni nabijanje, ampak čista resnica (in hkrati nesramežljiv namig).

Brezno spečega dinosavra je še vedno globoko 1082 metrov, nova dolžina pa je 4445 metrov. Kdaj gremo spet?

Hvala JZS za uporabo zunanjega bivaka, brez njega bi bile raziskave precej težje. ■

Ko iz črnine skozi belino pogledaš v sonce. Dolina pa v megli.